

ÉRTÉKELÉS

**Battonya Város Önkormányzat 2019. évi gyermekjóléti és
gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról**

2020.

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) határozza meg. E törvény 14. § (1) bekezdése értelmében a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmére irányuló tevékenység. A gyermekek védelme egyszerre foglalja magába a jogosultságot és a kötelezettséget. Az Alaptörvény XVI. cikke értelmében minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

A gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november hó 20. napján kelt egyezmény, valamint a Gyvt. is kifejezésre juttatja azon alapvető elvet, miszerint a gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhatóság, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét kötelesek figyelembe venni.

A Gyvt. 14. § (2) bekezdése értelmében a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi törvény értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A települési önkormányzat köteles biztosítani a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít, melyet meg kell küldeni a gyámhatóságnak. Az értékelés tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezést a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 170/A. §-a alapján e rendelet 10. számú melléklet tartalmazza.

Az értékelés célja, hogy a képviselő-testület nyomon tudja követni és lehetősége szerint biztosítani tudja a gyermekek védelmét és esélyegyenlőségét.

I. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatal adatai alapján Battonya város **állandó népessége** 2019. december hó 31. napján **5926 fő** (2018. december 31-én: 5955 fő). Ebből **2919** férfi és **3007** nő.

Az elmúlt évhez képest a lakosság szám **99 fővel csökkent**.

Összesen **52 csecsemő** született (2018.-ban 41), a **halálesetek** száma pedig **106** volt (2018.-ban 95). Koraszülésre 9 csecsemő esetében került sor, halva születés 2 esetben történt.

A népesség megoszlása korcsoportok szerint 2019. évben:

Korcsoport	Férfi (fő)		Nő (fő)		Összesen	
	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.
0-2 év	86	80	73	73	159	153
3-5 év	87	83	97	90	184	173
6-14 év	256	257	241	246	497	503
15-18 év	118	127	135	142	253	269
19-60 év	1728	1754	1579	1584	3307	3338

60 év felett	644	637	882	882	1546	1519
--------------	-----	-----	-----	-----	------	------

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások **célja**, hogy *megelőzze*, illetve *csökkentse* a településen élő gyermekek, a gyermeket nevelő családok **anyagi típusú veszélyeztetettségét**. 2019. évben az önkormányzat a pénzbeli és természetbeni ellátásokat az ezen ellátások formáiról, jogosultsági feltételeiről, igénybevételének módjáról rendelkező gyermekvédelmi törvényben (Gyvt.) és annak végrehajtására kiadott kormányrendeletben (Gyer.) előírtaknak megfelelően nyújtotta.

A gyermekvédelmi törvény által szabályozott, 100 %-ban az állam által támogatott pénzbeli és természetbeni ellátás 2019. évben a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**.

Az önkormányzat *a települési támogatásról, valamint a szociális szolgáltatásokról és az intézményi térítési díjakról szóló 4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelete* alapján **rendkívüli települési támogatás** keretében eseti támogatást nyújt azon gyermeket nevelő családok részére, akik létfenntartásukról más módon nem tudtak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások, különösen betegséghez, a gyermek iskoláztatásához, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családjába való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások, vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorultak.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának **célja** annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) a Gyvt. 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- b) a Gyvt. 20/A. §-ban meghatározott **pénzbeli** támogatásnak,
- c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

2019. július 1. napjával Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény akként módosította a Gyvt.-t, hogy megszüntette a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak természetbeni támogatását (kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány) és a természetbeni támogatás helyett alap, illetve emelt összegű pénzbeli támogatást rendelet el.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdés értelmében a gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az **egy főre jutó havi jövedelem** összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) **a 145%-át**, ha
 - aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
 - ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének **135%-át** az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság **egy évre** kerül megállapításra.

A Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése értelmében a **gyámhatóság** annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

2017. január 1. napjával a Gyvt. megkülönbözteti az alapösszegű és az emelt összegű támogatást. A fentiekből következően emelt összegű pénzbeli támogatásra az a gyermek, fiatal felnőtt jogosult, aki a Gyvt. 67/A. §-a alapján hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, míg aki nem tartozik e körbe az alapösszegű kedvezményre jogosult.

Az **alapösszegű természetbeni támogatás** esetenkénti összege 2019. évben a 2019. évi központi költségvetésről szóló 2018. évi L. törvény alapján **6000.-Ft**, míg az **emelet összegű pénzbeli támogatás** esetenkénti összege **6500.-Ft** volt.

2019. december 31-én összesen **293 személy** volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre; a tavalyi évhez képest 49 fővel kevesebb személy. **286 fő kiskorú** és **7 fő nagykorú**, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató fiatal felnőtt részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

Életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18 évesnél idősebb	Összesen
Gyermekek száma	31	62	130	63	7	293

2019. december 31-én összesen **204** rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult **család** élt Battonyán, ebből **31** olyan **szülő** említhető, aki gyermekét **egyedülállóként** nevelte.

Gyermekszám	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy annál több	Összesen
Családok száma	54	79	54	14	3	204

Kérelem **elutasítására** 2019. évben **3 gyermek** és **1 nagykorú** tekintetében került sor a jövedelemhatár túllépése miatt.

A jogosultság megállapítása során figyelembe vett, az **egy főre jutó családi jövedelem** 2019. december 31-én ellátásra jogosultak tekintetében különbözőképpen alakult:

Megnevezés	Egy főre jutó családi jövedelem				Összesen
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma (fő)	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de az öregségi nyugdíj legkisebb összegét nem éri el	az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, de annak 135 %-át nem haladja meg	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át meghaladja, de annak 145 %-át nem haladja meg	
	36	198	47	12	293

A kedvezményt kérelmezők **jövedelmét** elsősorban a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a családi pótlék, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás képezte.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 100 %-ban a központi költségvetés által finanszírozott ellátás, e tekintetben **az önkormányzatot kiadás nem terhelte.**

A jegyző a tavalyi évben családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak pénzbeli ellátást nem állapított meg, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet jellemzően a gyermeket nevelő szülők nyújtottak be.

Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

Battonya településen az egyre inkább állandósuló munkanélküliség, a lakosság szociális helyzetének romlása következtében folyamatos az igény a rászorultságtól függő szociális ellátások iránt. A közfoglalkoztatás keretében történő munkavégzés esetenként mérsékli az anyagi problémákat, azonban az önkormányzat a költségvetéséből így is jelentős összeget fordít a szociális rászorultságtól függő ellátásokra, tekintettel arra, hogy kiskorú gyermeket nevelő családok jelentős része az esetenkénti hosszabb-rövidebb ideig tartó foglalkoztatások ellenére is nehéz anyagi és rossz szociális körülmények között él.

Az önkormányzat a **rendkívüli települési támogatás** nyújtásával igyekezett 2019. évben is a gyermeket nevelő családok anyagi problémáin enyhíteni.

Rendkívüli települési támogatásban a tavalyi évben **összesen 252 személy** részesült, összesen pedig 344 alkalommal került sor annak kifizetésére. **Családban nevelkedő gyermeke tekintettel megközelítőleg 115 fő** részesült támogatásban. A támogatást pénzbeli formában nyújtottuk az arra rászoruló kérelmezőknek.

Az önkormányzat a fentieken túl **egyéb természetbeni támogatást is nyújtott, megközelítőleg 53 gyermekes család részére tűzifát biztosított.**

Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A Gyvt. 21. §-a értelmében:

(1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében, mini bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)–f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: **intézményi gyermekétkeztetés**],

g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: **szünidei gyermekétkeztetés**).

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés értelmében az **intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen** kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulessal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az intézményi gyermekétkeztetést az **intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével** kell biztosítani

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A Gyvt. 2016. évi módosításával önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként került meghatározásra a **szünidei gyermekétkeztetés**, amelynek ellátása bizonyos ellátotti kör vonatkozásában kötelező önkormányzati feladatként jelent meg. A szabályok szerint a települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenes biztosítja valamennyi, a tanév rendjéről szóló EMMI rendeletben meghatározott iskolai szünidő, valamint az óvoda (és bölcsőde) ezen időszakoknak megfelelő zárva tartása időtartamára eső munkanapokon.

A települési önkormányzat jegyzőjének a szünidei gyermekétkeztetéshez kapcsolódó tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó szabályokat a *személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról* szóló 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet tartalmazza.

Megnevezés		Megállapított hátrányos helyzetűek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma
Szünidei étkezésben részesült gyermekek száma összesen		37	46
Életkori bontásban	0-2 éves	0	0
	3-5 éves	5	4
	6-13 éves	19	24
	14-17 éves	13	18
Szünidő típusa szerint	tavaszi	27	0
	nyári	30	28
	ősz	16	2
	téli	6	22

Battonya településen a gyermekétkeztetést az önkormányzat által fenntartott, a **városellátó szervezet** keretében működő **napközi otthonos konyha** biztosítja.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Mint ahogy azt már fent jeleztük, a *Gyvt. 94. § (2) bekezdése* értelmében a települési önkormányzat **biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat**, valamint, ha a törvényben foglaltak szerint az önkormányzat nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mőtv.) 13. § (1) bekezdés 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat különösen a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások.

A *Gyvt. 15. § (2) bekezdése* meghatározza, hogy mit értünk személyes gondoskodást nyújtó **gyermekjóléti alapellátások** alatt. Eszerint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás magába foglalja a

- a) gyermekjóléti szolgáltatást
- b) a gyermekek napközbeni ellátását
- c) gyermekek átmeneti gondozását, valamint
- d) a Biztos Kezdet Gyerekházat.

A *Gyvt. 96. § (1) bekezdése* értelmében a települési önkormányzat a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást biztosíthatja:

- a) saját intézményei útján, mint fenntartó,
- b) más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve
- c) társulásban.

Battonya településen a gyermekjóléti alapellátás biztosítása saját intézmény útján történik.

A gyermekjóléti alapellátás egyfajta intézményes keretet jelent azzal, hogy a személyes gondoskodást lehetőség szerint a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani. Ez a szabályozás voltaképpen az ellátásokhoz való hozzáférési jog teljesülését szolgálja.

Megjegyezendő, hogy a gyermekvédelmi törvény értelmében a személyes gondoskodás igénybevétele *önkéntes*, az ellátást igénylő (annak törvényes képviselőjének) kérelme alapján történik. Azonban, ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a törvény az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el.

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módjai, működésének tapasztalatai

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a *szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával* szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, jólétének, családban történő nevelkedésének az elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A 2016. január 1. napjával hatályba lépő jogszabályi módosítások értelmében a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet 2016. január 1. napjától: települési szinten család-és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család-és gyermekjóléti központok keretében.

A települési önkormányzatok feladatkörébe a *lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása* sorolható, míg a hatósági feladatokhoz kapcsolódó,

gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása a **járásshely települési önkormányzatokhoz** tartozik. A járáshely településen működő szolgáltató illetékességi területe a fenti feladatok vonatkozásában kiterjed a járást alkotó települések lakosságára.

A Gyvt. a **gyermekjóléti szolgáltatás feladatait** a következőképp határozza meg:

39. § (2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata *a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében*

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- d) a szabadidős programok szervezése,
- e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata *a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében*

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata *a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében*

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- c) kezdeményezni
 - ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-
oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – **szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat** végez.

Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- a) folyamatosan *figyelemmel kíséri* a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) *meghallgatja* a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

- c) az ellátási területén *közreműködik* a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- d) *szervezi* a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- e) *segíti* a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre *környezettanulmányt készít*,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- i) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- j) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

A gyermekjóléti szolgáltatás egy meglehetősen összetett feladat, mely kiterjed a településen élő valamennyi gyermekre, a velük kapcsolatos szervezési, szolgáltatási, gondozási feladatok ellátására. Az alapellátási tevékenység a hatósági intézkedéseket előzi meg.

A gyermekjóléti szolgálat *megváltozott*, részletesebb feladatait, valamint a családsegítő-és gyermekjóléti központtal való feladat-megosztás szabályait a *személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint a személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről* szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) határozza meg.

A szolgálat és a központ között a feladatok megfelelő és hatékony ellátása érdekében a kapcsolat állandó, jó a szakmai együttműködés.

Az ellátottaknál leginkább **előforduló probléma** a szülők, illetve a család életvitele, gyermeknevelési, életvezetési hiányosságok, anyagi okok, családi konfliktusok, viselkedési és magatartászavarok, igazolatlan iskolai hiányzások, szülői elhanyagolás.

Jellemző, hogy a családok nem minden esetben működnek együtt, így nehéz elérni, hogy a kialakult problémák megoldódjanak. Az alapellátásba kerülő családok többsége a kialakult problémákat nagyon nehezen tudja kezelni, így folyamatos kapcsolattartásra szorulnak. Ha ezeket végképp nem sikerül rendezni, akkor hatósági beavatkozásként védelembe vételre, súlyosabb esetben ideiglenes hatályú elhelyezésre kerül sor.

2019. évben a gyermekjóléti szolgálat által nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma összesen **78 fő**. A veszélyeztetettség okai különfélék voltak:

Veszélyeztetettségi okok megnevezése	Veszélyeztetett kiskorúak száma (fő)
Környezeti okok összesen	54
Nevelési probléma	16
Szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	13
Családi konfliktus	9
Szülő(k) betegsége	-
Gyermek családon belüli bántalmazása fizikai	-
lelki	2

	szexuális	-
Gyermek elhanyagolása	fizikai	1
	lelki	-
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés		2
Iskolai kirekesztés, erőszak		-
Kortárs csoport negatív hatása		3
Elégtelen lakáskörülmények		5
Kilakoltatás veszélye		-
Munkanélküliség		
Magatartási okok összesen		8
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség		-
Aszociális/antiszociális viselkedés		-
Drogfogyasztás		-
Alkoholfogyasztás		-
Játékszenvedély		-
Csavargás		1
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)		7
Egészségi okok összesen		9
Tartós betegség		3
Fogyatékoság		1
Magatartás- vagy tanulási zavar		5
Anyagi okok összesen		7
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek		49
A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek (a központ értesítése mellett) száma		3
Veszélyeztettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én		31

A fenti táblázat alapján látható, hogy a fő veszélyeztetettségi ok elsősorban a nevelési probléma, a gyermek fizikai elhanyagolása, valamint a csavargás, a tankötelezettség elmulasztása.

A családgondozók az **alpellátás** keretében **78** gyermek tekintetében végeztek családgondozást.

2019. évben 4 gyermek került ideiglenes hatályú elhelyezésre, 37 gyermek lett védelembe véve, valamint 7 fő gyermek esetében nevelésbe vételre került javaslat.

A gyermekjóléti szolgálatnak **fontos szerepe** van az információnyújtásban, az ügyfelekkel való segítő beszélgetésben, tanácsadásban, hivatalos ügyekben való közreműködésben, a szociális válsághelyzetben lévő várandó anya gondozásában, a gyámhivatalok által elrendelt védelembe vételi tárgyalásokon való részvételben, a konfliktuskezelésben, pszichológiai, jogi tanácsadásban.

A gyermekjóléti szolgálat a prevenciós tevékenységet, az eredményes munkát a jól kiépített **észlelő és jelzőrendszer** segítségével tudja végezni. Közreműködésükkel lehet feltárni a gyermekeket veszélyeztető okokat, életkörülményeket, a gyermekek szociális helyzetét, az ellátások iránti szükségleteiket, az esetleges hatósági intézkedések kezdeményezésének szükségességét.

A *Gyvt. 17. § (1) bekezdése* értelmében az észlelő és jelzőrendszer **tagjai** a védőnők, a házi orvos, a családsegítő szolgálat munkatársai, az óvodák, iskolák gyermekvédelmi felelősei, a rendőrség képviselői, a gyermekház dolgozói, egyházi jogi személy. A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés folyamatos, napi rendszerességű. A jelzőrendszer tagjai egyre inkább törekednek a szoros együttműködésre annak érdekében, hogy a feladatokat minél nagyobb hatékonysággal tudják ellátni.

Rendszeresen *esetmegbeszéléseket* tartanak az együttműködés és a tevékenységük összehangolása érdekében, ahol a cél a gyermeket, családot érintő információk egymás közötti megosztása, a feladatok meghatározása, elosztása.

2019. évben a jelzőrendszer tagjai 6 alkalommal tartottak esetmegbeszélést, 1 alkalommal **esetkonferenciát**, és 6 alkalommal **szakmaközi megbeszélést**, ahol több mint 40 család ügyét tárgyalták meg.

A gyermekjóléti szolgálat az *NM rendelet 15. § (7) bekezdésében* foglalt kötelezettségének eleget téve 2019. évben is tartott éves szakmai tanácskozást, melynek keretén belül a jelzőrendszer tagja átfogóan értékelték az éves tevékenységüket.

Meglehetősen fontos a rendszer **hatékony működése**, mivel ez esetben a szakemberek már a problémák kezdeti megjelenésekor tudnak intézkedni azok megoldása érdekében. Ehhez azonban természetesen az szükséges, hogy minden érintett megfelelően végezze a munkáját és időben tegye meg a szükséges lépéseket.

A jövőre nézve a problémák megelőzése, kiküszöbölése még szorosabb együttműködést kíván.

A tavalyi évben is számos alkalommal érkezett jelzés a gyermekek veszélyeztetésével kapcsolatosan a gyermekjóléti szolgálathoz. A **jelzőrendszer tagjai által küldött jelzések számát** a következő táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Küldött jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	23
Védőnői jelzés	22
Köznevelési intézmény	28
Rendőrség	2
Ügyészség, bíróság	-
Pártfógó felügyelet	-
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	2
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	1
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	-

Megjegyzendő, hogy a településen élő emberek ismerik és igénylik a gyermekjóléti szolgáltatásokat, a családgondozók segítségét. Társadalmi és helyi szinten továbbra is **problémaként jelentkezik** a munkanélküliség, a hátrányos helyzetű családok számának növekedése, a család, mint érték háttérbe szorulása. A családgondozók olyan munkastílust igyekeznek kialakítani, amelynek alapja a bizalom, a titkosság és a segíteni akarás. Igyekeznek képessé tenni a klienseket a problémák kezelésére, esetenként az azokkal való együttélésre, arra, hogy minden helyzetben az érintett gyermek érdeke legyen az irányadó, elsődleges.

Összességében elmondható, hogy a családgondozás alapesetben önkéntességen alapuló, tervezett, hosszabb ideig tartó személyes kapcsolat. A segítő és a segített együtt törekszik az alapprobléma rendezésére, a működési zavarok ellensúlyozására, a család életvezetési képességének megőrzésére, megerősítésére.

A helyi gyermekvédelmi rendszerben jelentős szerepet tölt be a 2010. január hó 12. napja óta működő, a *Gyvt. 38/A. §-a* értelmében a gyermekjóléti alapellátás körébe sorolt **Biztos Kezdet Gyerekház** (a továbbiakban: Gyerekház).

A Gyerekház **célja** a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan *hátrányos helyzetű gyermekek* egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciók szolgáltatás biztosítása.

A Gyerekház a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézményekkel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Gyerekház szolgáltatásai a település valamennyi **0-3 éves gyermek** és szülője számára térítésmentesen igénybe vehetők.

2018. évben a Gyerekházban megváltozott az indikátorok teljesítésének rendszere. Az új jogszabályok szerint azok a gyermekek számítanak rendszeresen járóknak, akik az adott hónap nyitvatartási napjainak 35% -ában megjelennek a Gyerekházban, kortól függetlenül. Tekintettel arra, hogy Battonya lakosság száma meghaladja a 2000 főt, ezért havonta legalább 10 családnak kell ellátogatnia a Gyerekházba, hogy az indikátor teljesüljön. A 2019-es évben minden hónapban teljesültek az indikátorok./ 10.75 fő/hó átlagban/.

A Gyerekház - az előző évekhez hasonlóan – továbbra is számos, a gyermekekre irányuló szakmai szolgáltatást, valamint a szülők részére szervezett foglalkozást nyújt.

E tevékenységek célja hatékonyan segíteni a szegénységben élő 0-3 éves gyermekek szociális, értelmi és érzelmi fejlődését, hozzájárulva a szegénység újratermelődésének megakadályozásához, a célcsoportot jellemző problémák megoldásához.

2019-ben 16 gyermek járt a Gyerekházban, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek, ebből 8 fő szegregátumban él, 3 gyermek hátrányos helyzetű.

A gyermekekre irányuló **szolgáltatások** különösen:

- mini mozi-vetítés diavetítővel
- mese kuckó,
- kreatív klub,
- fűrges talpak,
- „ringató kör”,
- mozgásfejlődés kontrolálása, korrigálása, gyakorlás

- gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése,
- szűrővizsgálatok szervezése,
- szülő-gyermek játszócsoport.

A gyermekek részére minden nap ingyenesen tízórait, a családoknak mosási lehetőséget és internetes hozzáférést biztosít a Gyerekház.

A szülők számára rendszeresen Főzőtanfolyam, higiéniai előadások, Babamasszázs, Agyagozás tanfolyam kerül megszervezésre. Ezekon túlmenően rendszeres a gyermeknevelési tanácsadás pszichológus közreműködésével, életvezetési tanácsadás, a Gyulai Koramentorház által szervezett mozgásfejlesztő foglalkozások, védőnőkkel való egyéni vagy csoportos beszélgetés, ismeretterjesztő anyagok szülők részére történő közvetítése. Délutánonként a szülők részére gyakran átmozgató torna kerül megszervezésre.

Az Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet **kapcsolattartó helyszíne** a Gyerekház, ahol a gyámhivatal határozata alapján felügyelt kapcsolattartás működik 6 éven aluli gyermekek és szüleik, testvéreik számára (7 kapcsolattartó család- 12 gyermek).

Minden évben felkeressük az új és régi családjainkat családlátogatás és toborzás formájában.

2019. évben is számos **közösségi rendezvény**, program került megszervezésre, melyek keretein belül megünneplésre kerültek a különböző évfordulók, ünnepek, valamint számos szabadidős program is színesítette a Gyerekház tevékenységét, különösen szülinapok megünneplése, gyereknapi, családi nap, pónilovaglás, farsang, húsvét, anyák napja, zene világnapja, nemzetiségi napok, télapó.

2019-ben Gyerekházban szervezett programok száma 25 alkalom, Gyerekházon kívül szervezett programok száma 22 alkalom.

Rendszeresek a team-ülések, a dolgozók rendszeresen részt vesznek a gyermekjóléti szolgálat által összehívott tanácskozásokon és esetmegbeszéléseken is.

A Gyerekház dolgozói által vezetett facebook oldalon megtalálhatóak a havi tervek, programok és azok képes dokumentációja, melyekről tájékozódhatnak a még nem járó családok is.

Rendszeresen megjelenik tájékoztató cikkünk a Battonyai Újság hasábjain is.

A gyermekek napközbeni ellátásának, a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok

A Gyvt.-ben meghatározott, gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek **napközbeni ellátásának formái** – mint bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás – **településünkön nem működnek.**

A gyermekek átmeneti gondozásának megoldása céljából 2005. január hó 01. napjától határozatlan időre a családok átmeneti otthona, mint gyermekjóléti alapellátási forma biztosítására ellátási szerződést kötöttünk a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel, melynek keretében ezen ellátás biztosítása Orosházán történik.

A gyermekek átmeneti gondozása 2005. november hó 01. napjától határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkező, **önálló helyettes szülői ellátás** útján történik. Az ellátás igénybevételére a tavalyi évben nem került sor.

IV. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és

gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása

2019. évben felügyeleti szerv ellenőrzést nem folytatott.

V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

Önkormányzatunk a gyermekvédelmi törvényben meghatározott gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatai ellátásának eleget tesz, a jelentkező problémák megoldásának személyi, intézményi háttere helyi szinten biztosított.

A prevenció tevékenységre, a jelzőrendszer tagjainak együttműködésére a jövőben is nagy figyelmet kell fordítani; a jelentkező problémák, feladatok hatékony és eredményes megoldása érdekében szükséges a jelzőrendszer tagjainak szoros együttműködése.

Tovább kell erősíteni a jelzőrendszer tagjainak bevonásával a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásainak a célcsoport részéről történő szélesebb körű megismerését, igénybe vételét. Szükséges a hátrányos helyzetű családokat a Gyerekházban működő fejlesztésekbe még inkább bevonni, hogy a gyermekek tanulási, magatartási problémáit megelőzzék.

VI. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A településünkön 2019. nyarán egy TOP-os pályázat keretében bűnmegelőzési nap került megrendezésre, amelyen rendőrségi, tűzoltó és polgárőr bemutatót tartottak az illetékes szervek.

VII. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek

A civil szervezetekkel való együttműködés főként a szabadidős programok és a prevenció feladatok szervezésében és megvalósításában nyilvánult meg. A „**Számíthatsz Ránk**” egyesülettel a drogprevenció területén végzünk hatékony tevékenységet. Az egyesület 2019. évben is több programot szervezett, közreműködött a városi gyermeknap megszervezésében nyári tábor működtetésében és folyamatosan működteti a tanodát.

2015. február hó 01. napjától működik a településen a Napfény Tanoda, amelyet pályázati forrásból a Számíthatsz Ránk! Egyesület működtetett 2015. október 31. napjáig. Ezt követően az egyesület önerőből és az önkormányzat által nyújtott támogatásával (épület biztosítása) végezte a tevékenységét. 2017. júliusától újból Európai Unió támogatással működött. 2018. december 31.-ig. 2019. január 1-től hazai finanszírozásból támogatott program lett A Tanoda a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, továbbtanulási esélyeinek a növelését segíti elő. Segítséget nyújt a házi feladatok elkészítésében, valamint korrepetálást tart magyar és angol nyelv, valamint a matematikai készségek fejlődése, erősítése érdekében, továbbá lehetőséget nyújt a szociális kompetenciák fejlesztésére, valamint a helyes kommunikáció és konfliktuskezelés elsajátítására. A Tanoda egész évben működik, a gyermekek számára ingyenes uzsonnát biztosít, valamint 2019. nyarán több alkalommal is szabadidős programot szerveztek a battonyai strandon, helyi könyvtárban, Molnár C. Pál Múzeumban, ménesbirtokon. Kiemelendő, hogy júliusban Pécs környékén 5 napos nyári tábort szervezett a Tanoda a battonyai gyermekeknek.

Az intézményi önerőből működő **Kamasztanya** keretében a személyiségfejlesztő programokon túl különböző sportprogramok és szórakoztató tevékenységek kerültek megszervezésre.

2019. június 15. napjától augusztus 31. napjáig **nyári tábor** szervezésére került sor az ESZESZ keretein belül, mely reggel 8 órától 16 óráig várta főként a 6-14 éves gyermekeket. A táborban megközelítőleg 20-40 fő vett részt. A tábor keretein belül különböző programok megszervezésére került sor, mint például kreatív foglalkozások, bűnmegelőzési előadások, egészségnap, családi nap, múzeum-, könyvtárlátogatás, lovaglás, strand, sportfoglalkozás, filmvetítés, sakk, főzőtanfolyam. Az **Új Alapokon Békés Megyéért Battonyáért Közhasznú Egyesület** is tevékenyen részt vállalt a Battonyán élő hátrányos helyzetű családok, gyermekek helyzetének jobbá tételében. A „Számíthatsz Ránk” egyesülettel különféle adományokat, főként gyermekruhát és élelmiszert gyűjtöttek, melyeket karácsonykor osztottak ki mintegy 77 főnek.

2019. évben a **Nádasdi Kamilla Nagycsaládosokért, Hátrányos Helyzetű Nagycsaládosokért Alapítvány** is több programot szervezett a battonyai családoknak. 2019. évben rajzpályázat került meghirdetésre „Az én falum, az én családom” címmel, amelyre számos gyermek benyújtotta pályázatát. A díjazottak értékes nyereményeket vehettek át (pl. könyvjutalom, rajzeszközök stb.).

Sikerrel zárult az adventi adománygyűjtésük is; mintegy 100 battonyai gyermek és szülei részesülhettek tartós élelmiszer és játék adományban.

Különböző ünnepeket szervezettek, mint a télapó ünnepség, ahol a gyermekek mikuláscsomagot vehettek át az alapítványtól, valamint a húsvéti tojáskeresés is nagy sikert aratott a gyermekek körében. 2019. évben családi napot szervezett az alapítvány, ahol számos ingyenes program várta a gyermekes családokat.

Battonya, 2020. május 27.

Előkészítette: dr. Czakó Anita aljegyző

Áttanulmányozta és felülvizsgálta: Varga István Tamás jegyző